

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 182/2013-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Š. G., B., zastúpeného JUDr. D. M., advokátom, P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 21 C/28/2010-147 z 21. októbra 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 12 Co 14/2012-183 zo 4. decembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. G. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2013 doručená sťažnosť Š. G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastniť majetok podľa .l. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na ochranu majetku podľa .l. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) . k. 12 Co 14/2012-183 zo 4. decembra 2012 v časti, ktorou bol zrušený rozsudok Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) . k. 21 C/28/2010-147 z 21. októbra 2011 a vec vrátená na ďalšie konanie (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „rozsudok krajského súdu“).

Predmetom konania vedeného okresným súdom ako súdom prvého stupňa bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na ochranu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorý pozostával z návrhu na vypratanie nehnuteľnosti, odstránenie plota a odstránenie hospodárskej budovy. Okresný súd rozsudkom č. k. 21 C/28/2010-147 z 21. októbra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrhu sťažovateľa na odstránenie oplotenia a vypratanie nehnuteľnosti vyhovel, pri om nárok na odstránenie hospodárskej budovy vylúčil na samostatné konanie. Sudasne žalovanej uložil zaplatiť sťažovateľovi trovy konania na účet jej právného zástupcu v sume 1 223,27 € do 3 dni od právoplatnosti rozsudku. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu v časti povinnosti vypratať nehnuteľnosti a odstrániť oplotenie potvrdil ako vecne správny a vo výroku o trovách konania rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ predovšetkým poukazuje na skutočnosť, že o vylúčenom nároku (správne ide o vylúčenú časť návrhu, pozn.) bude okresný súd rozhodovať v samostatnom konaní, v ktorom „sa už bude rozhodovať len o samostatných trovách súvisiacich s týmto samostatným konaním.

Porušovateľ práva nevedol proces spravodlivo, pretože nesprávným výkladom a aplikáciou ust. § 151 ods. 1 O. s. p. na existujúci stav súdneho konania o nárokoch sťažovateľa, došpel k nespravnemu pravnemu posúdeniu veci o do rozhodnutia o už mu priznaných trovách právoplatne skoneneneho konania o odstránení plota a vypratani pozemku, im zasiahol do jeho práva vlastniť a pokojne užívať majetok, ktorý tieto trovy konania ako finančný majetkový substrát predstavujú...

Existenciu nároku sťažovateľa na náhradu trov konania zakladá ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a nakoniec už aj existujúce rozhodnutie prvostupňového súdu o priznaní týchto trov konania. Rozhodnutím Krajského súdu došlo k zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľa odňatiu mu už priznaných trov konania – čiže majetku...

Právoplatným rozsudkom súdu vykonané vylúčenie nároku na odstránenie hosp. budovy na samostatné konanie má pre účely konania a rozhodovania o trovách konania ten význam, že v tomto vylúčenom samostatnom konaní sa už bude rozhodovať aj len o jeho samostatných trovách, t. j. o trovách spojených s týmto samostatným nárokom na odstránenie časti hosp. budovy a nie o trovách konania o nárokoch na odstránenie plota a vypratanie pozemku, o ktorých nárokoch už bolo v inom konaní právoplatne rozhodnuté.“.

V ďalšej časti sťažnosti prezentuje sťažovateľ názor, že pod konaním sa rozumie časový úsek, v ktorom súdy a účastníci vykonávajú procesné úkony, a že konanie o veci samej je vedené na súde pod príslušnou spisovou značkou, z čoho následne vyvodzuje, že pokiaľ bolo konanie o odstránení časti hospodárskej budovy vylúčené na samostatné konanie, ide o konanie samostatné, a tak na pôvodnom konaní nezávislé. Následne namieta nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorý sa podľa jeho názoru nevysporiadal s právnym záverom okresného súdu, v zmysle ktorého sa bude musieť v samostatnom (vylúčenom) konaní okresný súd vysporiadať aj so súvisiacimi trovami a súdnym poplatkom. Krajský súd tak podľa jeho názoru nedal odpoveď „na zásadnú otázku z hľadiska rozhodovania o trovách konania. Takéto konanie odporuje spravodlivému procesu, pretože pri spravodlivom procese musí účastník dostať od súdu v odôvodnení rozhodnutia odpoveď na všetky otázky podstatné pre rozhodnutie. Vylúčenie nároku na samostatné konanie prvostupňovým súdom a dôvody, pre ktoré tak urobil, sú z hľadiska rozhodovania o trovách konania v odvolacom konaní takouto zásadnou otázkou a preto aj odvolací súd je svoj prípadný nesúhlas s názorom a dôvodmi prvostupňového súdu (povinný – pozn. ústavného súdu) uviesť v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia. Inakšie jeho rozhodnutie stráca presvedčivosť, dôveryhodnosť, odbornosť a v konečnom dôsledku aj prvok spravodlivosti.“. Podľa názoru sťažovateľa si krajský súd tiež zamieňa tzv. čiastočný rozsudok za rozsudok, ktorým súd o návrhu rozhodol a konanie o časti návrhu vylúčil na samostatné konanie. Tým, že konanie o vylúčenej časti sa vedie samostatne

pod inou spisovou značkou (sp. zn. 21 C/26/2013), je vylúčené, aby išlo o rozsudok čiastočný. Krajský súd teda „svojím rozhodnutím... spôsobil, že o trovách meritórne právoplatne skončeného konania 21 C 28/2010 nebolo rozhodnuté tak, ako to ukladá ust. § 151 ods. 3 O. s. p., t. j. v rozhodnutí, ktorým sa toto konanie právoplatne skončilo. Porušovateľ práva tak svojím rozhodnutím vytvoril situáciu, že existuje právoplatne skončené konanie o merite veci ale nie je rozhodnuté o trovách tohto konania.“.

Napokon sťažovateľ tvrdí, že v rozsudok krajského súdu je v konečnom dôsledku prekvapujúci, keďže je založený na skutočnostiach a dôvodoch, proti ktorým sa sťažovateľ nemal možnosť v odvolacom konaní vyjadriť, a teda brániť. Takýmto postupom mala byť sťažovateľovi «odňatá možnosť konať, čo je evidentným porušením práva na spravodlivý proces; je totiž nespravodlivý proces, v ktorom nebola účastníkovi daná súdom možnosť brániť sa proti dôvodu, na základe ktorého súd rozhodnutie zrušil (“Audiatur et altera pars“). Táto nespravodlivosť je v tomto prípade ešte zdôraznená tým, že dôvod zrušenia rozhodnutia neuviedol odvolateľ ani v odvolaní, ani v odvolacom konaní ale našiel ho odvolací súd sám a prvý raz ho uviedol (prezentoval) až v rozhodnutí, proti ktorému je podaná táto sťažnosť...

Odvolací súd tak sám hľadal za odvolateľa dôvod na zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu čo do trov konania, čím porušil aj zásadu kontradiktórnosti konania a nestranného sudcu a v konečnom dôsledku právo sťažovateľa na spravodlivý proces...

Odvolanie bolo v tejto časti – vo vzťahu ku trovám konania neúplné – nespĺňalo zákonné požiadavky na odvolanie dané ust. § 205 ods. 1 O. s. p., pretože neobsahovalo „v čom bolo rozhodnutie alebo postup prvostupňového súdu pri rozhodovaní trovách konania nesprávne“ a tento nedostatok mali prvostupňový či odvolací súd odstrániť postupom podľa ust. § 209 a 211 ods. 1 O. s. p., čo sa nestalo. Následkom toho konal rozhodoval odvolací súd vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania na základe nezákonného odvolania.».

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1) Základné právo sťažovateľa Š. G... na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 04. 12. 2012 č. k. 12 Co 14/2012-183, ktorým zrušil rozsudok OS PP z 21. 10. 2011 č. k. 21 C 28/2010-147 vo výroku o trovách konania porušené bolo.

2) Základné právo sťažovateľa Š. G... vlastníť majetok, slobodne s ním nakladať a nadobúdať majetok v súlade so zákonom podľa čl. 20 ods. 1, 4 Ústavy... a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 04. 12. 2012 č. k. 12 Co 14/2012-183, ktorým zrušil rozsudok OS PP z 21. 10. 2011 č. k. 21 C 28/2010-147 vo výroku o trovách konania porušené bolo.

3) Výrok rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 04. 12. 2012 č. k. 12 Co 14/2012-183, ktorým bol zrušený rozsudok OS PP z 21. 10. 2011 č. k. 21 C 28/2010-147 vo výroku o trovách konania sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

4) Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 331,13 eur..., pozostávajúce z tarifnej odmeny za dva úkony právnej pomoci a to: prevzatie a príprava a vypracovanie ústavnej sťažnosti... do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. D. M...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad určených § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade bol napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu zrušený výrok prvostupňového súdu, ktorým bola určená žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 1 223,27 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku okresného súdu a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Bez akýchkoľvek pochybností je zrejmé (a potvrdzuje to aj obsah samotnej sťažnosti), že o ochrane označených základných práv a slobôd v zrušenej časti nebolo dosiaľ právoplatne všeobecnými súdmi rozhodnuté. Sťažovateľ teda bude mať v ďalšom štádiu konania možnosť uplatniť ochranu označených práv v otázke náhrady trov konania, keďže o veci ešte bude rozhodovať iný (všeobecný) súd. Na uvedenom nič nemení ani nesúhlas sťažovateľa s tým, že v dôsledku obsahu rozsudku krajského súdu nie je v aktuálnej fáze súdneho konania ešte o ním vyčíslenej náhrade trov konania právoplatne rozhodnuté. Preskúmanie rozsudku krajského súdu v napadnutej časti by totiž bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom (ďalej len „OSP“) ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Vzhľadom na záverečnú časť argumentácie sťažovateľa o tom, že postupom krajského súdu mu bola v súvislosti s rozhodnutím o trovách konania odňatá možnosť konať pred súdom, ústavný súd zároveň poukazuje na znenie § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pokiaľ sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Namietané odňatie možnosti

konať pred súdom pritom malo podľa sťažovateľa spočívať v tom, že o zrušení výroku o trovách prvostupňového konania rozhodol odvolací súd bez toho, aby mal sťažovateľ možnosť vyjadriť sa k tejto otázke.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP nepodal. V okolnostiach prípadu potom podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy namiesto využitia možnosti podať dovolanie proti napadnutému rozsudku súčasne signalizuje nevyčerpanie opravného prostriedku, ktorý sťažovateľovi zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorého použitie bol podľa osobitných predpisov oprávnený, čo vedie k záveru o neprípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ navyše ani len netvrdil (a tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani odpustenie podmienky vyčerpať možné právne prostriedky nápravy podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Za daných okolností ústavný súd dospel už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru o nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako aj k záveru o neprípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nevyužitie opravného prostriedku, ktorý mu platný procesnoprávny predpis poskytoval, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, tak ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013